

No. 171

**BUDUJMY
OJCZYZNĘ**
zgodą i pracą!

KALENDARZYK
Niedz. Gerwazego
Pon Sywerjusza
Wtor, Alojzego Gonz.
Sroda Paulina B.
Czw. Agrypiny
Piąt Nar Sw Jana
Sobota Prospera

Cena prenumeraty:

w Łodzi
Kwartalnie Mk. 315.
Miesięcznie „ 105.
za roznośzenie
15 mk' miesięcznie.
Z przes. poczt.
Kwartalnie Mk. 390
Miesięcznie „ 130.
poza Łodzią egz. 5,50
w Ameryce
1/2 dolara miesięcznie
Konto Pocztovej Kasy
Oszczędności 60,594.
Należność pocztowa
opłacona ryczałtem.

REDAKCJA

w ŁODZI
Al, Kościuszki Nr 41
TELEFON 28.

ROZWOJ

DZIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY I LITERACKI.

Czwartek dnia 23 czerwca 1921 roku.

Z Warszawy ogłoszenia do Rozwoju przyjmuje wyłącznie „Reklama polska” Jasna 10.
Za terminowe wychodzenie ogłoszeń i ofiar administracja nie odpowiada
Ogłoszenia do numerów następnego dnia są przyjmowane do godziny 5 wieczór.
po godzinie 5-ej do ceny zasadniczej dolicza się 50%.

CENA OGŁOSZEN: PRZED TEKSTEM i w TEKSCIE 20 mk. ZWYCZAJNE 10 mk. NEKROLOGI mk. 15 za wiersz nonparel. DROBNE GŁOSZENIA mk. 200 prc. drożej. Stronica przed tekstem, w tekście dla ogłoszeń, podzielona na 6 lamów, za teksta n 5 lamów. W tekście i przed tekstem przyjmujemy ogłoszenia i nekrologi tylko na 2, 4 i 6 lamów. ARTYKUŁY bez oznaczenia honorarium uważa Redakcja za bezpłatne. Można zamawiać „Rozwoju” w Złoczynie u p. La cha, w Pabjanicach u p. Zatorskiego, ul. Zamkowa.
Każda nowa podwyżka obowiązuje wszystkie już przyjęte ogłoszenia od dnia zmiany cen bez uprzedniego zawiadomienia.

Otwarcie Restauracji przy hotelu Manneuffla.

Zawiadamiam Sz. Publiczność, iż z dniem dzisiejszym objąłem przy hotelu Manneuffla

Restaurację z Ogrodem koncertowym i salami balowymi.

W ogrodzie codziennie od godz. 8 wiecz.

K O N C E R T Y

znakomitej Orkiestry 31 pułku piechoty pod dyr. znanego kapelmistrza F. ADAMCZYKA.
Kuchnia wyborowa. Zawsze świeże piwo. Piwnice zaopatrzone obficie w wyborowe wino,
likieri, koniaki i wódki.

W razie niepogody -- obszerna werendy.

W. Duszkiewicz.

2140-B-1

Generał Hoefler przyjął ultimatum.

BYTOM. 22 6. (EE) Z Opola donoszą że gen. Hoefler przyjął ultimatum komisji międzysojuszniczej, lecz z pewnymi zastrzeżeniami.

Władze powstańcze oczekują ze strony komisji dostatecznej gwarancji, że oddziały gen. Hoeflera spełnią żądania sprzymierzonych.

W razie uzyskania tych gwarancji władze powstańcze wydadzą rozkaz likwidacji powstania. Przygotowania w tym kierunku już poczyniono.

Pisma niemieckie donoszą, że pertraktacjach gen. Hoefera z gen. Hennickerem dały pewne wyniki. Gen. Hoefler otrzymał ze strony komisji zapewnienie, że po opuszczeniu okolicy góry Św. Anny przez niemiecką samo obronę zajmą ją wojska angielskie.

— Komitet 12-tu odmówił podobno zgody na te warunki. Przewodniczący komitetu ks. Uhlitzka odbył konferencję z angielskim komisarzem Stuartem, aby wyjaśnić różnice zdań.

Sprawa Gdańska.

PARYŻ. 22 6. (EE) Na posiedzeniu Rady Ligi Narodów w dn. 22 b. m. omawiana ma być sprawa zmiany konstytucji gdańskiej w duchu demokratycznym, sposobu wybierania senatorów, oraz sytuacji politycznej i konstytucyjnej mniejszości polskiej. —

PROPOZYCJĘ WŁOCH ODRZUCONO.

GENEWA. 22 6. (EE) Na posiedzeniu Rady Ligi Narodów przedstawiciel Włoch wystąpił z propozycją rozszerzenia pełnomocnictwa wysokiego komisarza, zwłaszcza co do prawa decydowania w najwyższej instancji. —

Profesor Aszkenazy wniósł protest przeciwko tej propozycji twierdząc, że sprzeciwia się ona art. 33 traktatu wersalskiego. —
Propozycję włoską porzucono.

Narady nad podziałem odszkodowań

GDANSK. 22 6. (EE) „Danz. Zeitung” donosi: Przedstawiciele koalicyjni ministerjum finansów obradowali w tych dniach nad sprawą podziału sumy odszkodowań uzyskanej od Niemców. Jak wiadomo zgodzono się w Spaa, że Francja otrzyma 52 prc. Anglia 22 prc., Włochy 10 prc., Belgja 8 prc., Japonja i Portugalia każda 3—4 prc. Pozostałe zatem do podziału 6 i pół prc., do których z najrozmaitszych stron zgłoszono pretensje. Żądania Boliwji, Peru i Polski odrzucono, należałoby bowiem również przyjąć żądania Kuby, Grecji, Rumunii, Serbji Sjamu, Czecho Słowacji i in. W pierwszym rzędzie wyznaczona zostanie część przypadająca w udziale Serbji.

(kt.) Admiral Lacare przewodniczący komisji rzeczoznawców wojskowych przybywa do Genewy.

Witajcie!

Dzisiaj przyjeżdżają do naszego miasta dziennikarze Łotwy, Estonji i Finlandji.

Przyjeżdżają przedstawiciele ósmego mocarstwa—prasy, celem zaznajomienia swoich krajów z naszym życiem wewnętrznym, naszym przemysłem i naszą pracą twórczą. — Zwiedzili już stolicę. Nasza Łódź niezmiernie pochwalić się nie może jak tylko przemysłem bawełnianym, oraz wogóle przeróbką włóknistą. —

W tej dziedzinie jesteśmy niemal bez konkurencji w Europie i sądzimy, że pod tym względem, nasi goście wyniosą jak najlepsze wrażenie.

Ale nie zapominałmy tej gościnności staropolskiej, która nam od wieków zjednywała ludzi i narody, nie zapominałmy wobec gości tej prastarej cnoty ojców naszych, aby obcy urzędnicy poczuli się jak u siebie w domu, który zostawili tak daleko.

DRUGA WYMIANA JEŃCÓW POLSKICH I NIEMIECKICH

BYTOM. 22. (PAT) W obecności szefa komisji międzynarodowego Czerw. Krzyża szwajcara Tuono i delegata górnośląskiego polskiego Czerw. Krzyża odbyła się dzisiaj w Oleśnie poraż drugi wymiana jeńców polskich i niemieckich. Wymieniono 450 jeńców. Jeńcy polscy pochodzą przeważnie z obozu z Chocieborzu. Stwierdzają oni jednogłośnie okrutne traktowanie ich przez Niemców. Wiele jeńców polskich nosi ślady ciężkiego pobicia lub wyczerpania, z powodu głodu i chorób. Według zeznania jeńców w obozie w Chocieborzu znajduje się jeszcze około 400 jeńców polskich.

„ZESPÓŁ STRONNICTW CENTROWYCH”

WARSZAWA. 22. (PAT) Pod przewodnictwem p. Skulskiego odbyło się zebranie, w którym uczestniczyli przedstawiciele P.S.L. Zjednoczenia Ludowego, Zjednoczenia Mieszczańskiego. Uchwalono jednomyślnie utworzyć „zespół stronnictw centrowych”, aby przez uzgodnienie swej działalności zapewnić normalny bieg spraw Sejmu i rządu.

O dyktaturę finansową.

„Dajcie mi dobrą politykę, a dam Wam dobre finanse” — mówił jeden z francuskich ministrów skarbu. U nas w ostatnim czasie często odwraca się zasadę, twierdząc że gdyby nie fatalny stan naszej skarbowości i wogóle naszego gospodarczego życia, i autorytet nasz w koncercie narodów byłby większy i sukcesy naszej polityki na gruncie zagranicznym były by zgola odmienne.

Czas jest najwyższy, żeby przeświadczyć nie o ścisłym związku, zachodzącym między temi sprawami, jak najbardziej się rozpowszechniło, i dla tego też z zadowoleniem notujemy pierwsze objawy takiego zrozumienia, zaznaczające się w opinii ogółu.

Uznana jest dziś powszechnie prawda, że naszego gospodarczego odrodzenia kardynalnym warunkiem jest gruntowne uporządkowanie finansów państwowych, które powstrzyma dalszy druk piędzy papierowych; u znanem jest również, że o porządnym finansach nie może być mowy, póki zarząd nad nimi nie będzie oparty na ścisłych i przede wszystkim rzeczywistych obowiązujących cyfrach budżetu.

Z tego względu skonstruowanie pierwszego regularnego budżetu przez ministra skarbu i zatwierdzenie go przez Sejm może stać się naprawdę momentem zwrotnym w dziejach naszej młodej skarbowości, o ile tylko — i wtem oczywiście, tkwi punkt ciężkości sprawy — rzeczywistość życiowa dozwoli się dokładnie trzymać przewidywań budżetowych.

Dwukrotnie już próby czynione w tym kierunku przez byłych ministrów skarbu — Englisha w r. 1919 i Grabskiego w r. 1920 — rozbiły się z powodu, że postępujący spadek wartości naszego pieniądza bardzo szybko obalał i czynił zupełnie nieaktualne cyfry projektów budżetowych, przedkładanych przez nich Sejmowi. Mimo niepowodzenia swoich poprzedników obecny minister skarbu, p. Steczkowski, od samego początku swego urzędowania stał na stanowisku, że bez normalnego budżetu nie może w sposób odpowiedni zarządzać skarbem państwa i temu pogładowi dał też wyraz zaraz w najpierwszych swoich publicznych wystąpieniach.

Niestety od kilku tygodni za kulisami dzieją się rzeczy które wykonanie tego tak do nosnego dla państwa zadania znów niepomierne odwołają. Zwłoka taka, pomijając już wszelkie inne względy, szkodliwą jest przede wszystkim dlatego że sesja letnia Sejmu jest już dosyć zaawansowana, żadna siła nie powstrzyma naszych posłów włości, ańskich od rozlekania się na roboty rolne, i że w tych warunkach na szczegółowe omówienie i zatwierdzenie budżetu w komisji i w plenum nie będzie już po prostu czasu.

Według tych prasowych pogłosek, dotąd znikąd niezdelementowanych, projekt preliiminarza budżetowego nie doczekał się jeszcze zatwierdzenia przez Radę Ministrów, gdyż w ostatniej chwili przez dwóch ministrów resortowych wysunięte zostały żądania nowych znacznych kredytów, które minister skarbu uważa za niemożliwe do przyznania, podczas kiedy najwplywowsze stronnictwo rządowe absolutnie ich się domaga.

Incydent ten, jakkolwiek się zakończy, niepokojący jest tem więcej, że nie dalej jak

przed kilku tygodniami rozsiewane były również pogłoski o dymisji ministra skarbu, z tego jakoby powodu, że „nie może znaleźć pieniędzy potrzebnych dla przeprowadzenia reformy rolnej.

Niebezpieczeństwo, związane z takim stanem rzeczy, samo rzuca się w oczy. Minister skarbu, podejmujący się dziś iście tytaniczne zadanie ratowania finansów państwa — go każdej chwili narażony jest na to, że jakieś nieposkromione partyjne apetyty lub też zamaskowane intrygi polityczne mogą zachwiać jego stanowiskiem.

W takiej atmosferze niepewności żaden człowiek odpowiedzialny należycie pracować nie może. Konieczność ciągłego lawirowania, dyplomatyzowania, — a nawet czynienia ustępstw od zasadniczego programu — tylko na to, aby niedopuszczyć do jego zupełnego pogrzebania — musi oddziaływać zabójczo na wyniki pracy, a nawet na chęć do niej.

Temu wszystkiemu społeczeństwo nie może jednak przypatrywać się biernie. Rozumiejąc, że przy tej grze partyjnej narażone są jego najbardziej żywotne interesy, ma ono obowiązek domagać się, żeby stanowisko ministra skarbu zabezpieczone zostało od ciągłych wstrząśnień i przesileni i obwarowane było w taki sposób, aby zakusy, jakich już od kilku tygodni jesteśmy świadkami, powtórzyć się więcej nie mogły. Tak jak wódz naczelny podczas wojny nie może być każdej chwili pozbawiony dowództwa dlatego, że jego plan kampanii nie podoba się temu lub owemu stronnictwu, tak też i minister skarbu, odpowiedzialny dziś już nie tylko za rozwój, ale wprost za byt gospodarczy państwa, musi otrzymać kompetencje i uprawnienia, zapewniające mu w dziedzinie finansowej możliwie daleko idącą swobodę ruchu i decyzji.

To jest z pewnością minimum żądań, jakie w gospodarczym interesie państwa stawiać i przy których bezwzględnie obstawać należy. Interes ten przy pięcioprzymiotnikowym systemie wyborczym do Sejmu i przy systemie rządowym, opartym na Sejmie w ten sposób wybranym, nigdy należycie zabezpieczonym nie będzie. Rańce ekonomiczne choćby najbardziej oczywiste, zawsze będą musiały ustąpić miejsca hasłom demagogii partyjnej.

W krajach o dawnej kulturze politycznej i parlamentarnej zasada ta rozumie się sama przez się i minister skarbu ma tam zwyczajowo zapewnioną przewagę w stosunku do swych kolegów w gabinecie we wszystkich sprawach dotyczących budżetu państwa. U nas, gdzie takiej kultury jeszcze niema i gdzie poszczególne stronnictwa nie przyjęły się jeszcze w odpowiedni sposób zmysłem państwowym, ustawowe zabezpieczenie praw ministra skarbu, przynajmniej w dzisiejszym okresie przejściowym staje się nagłą koniecznością.

Nie chodzi przytem o osobę tego lub owego ministra, lecz o samą zasadę. Jeśli stwierdziliśmy na samym wstępie ścisły związek za chodzący między finansami a polityką państwa to w każdym razie należy z niego ten wyciągnąć wniosek, że polityka żadną miarą nie może działać na przekór finansom.

Inaczej z całą pewnością zaprzepaści się jedno i drugie.

Przeład gospodarczy.

...oddać całą sprawę w ręce prywatne.

Może by tak lepiej pomyśleć o polepszeniu doli kolejarza i innego pracownika państwowego, a nie przez nowe poronione pomysły stwarzać nadal żądze i kraj pchać ku ruinie

PPS w Cieszyńskim.

W przeszłym tygodniu zaczął się na folwarkach dworskich na Śląsku Cieszyńskim strajk służby, który przeradza się tu i ówdzie w sabotaż.

Parobcy nie dopuszczają nikogo do stajni, nie pozwalają doić krów, ani żywić bydła i koni, a w Prochniej dali koniom świeżego siana z tego konie pozdychały.

Parobcy żądają wysokiej podwyżki płac i deputatów.

W naturze dostaje dzisiaj każdy 10 centnarów zboża 4 cetnary ziemniaków, 365 litrów mleka, 24 centnarów węgla, 4 centnary drzewa i 201 litrów nafty.

Oprócz tego 10800 mk. w gotówce, oraz 1400 metr. kw. uprawionego pola).

Obecnie żądają parobcy 12000 mk. w gotówce 16 cent. zboża 2100 m² uprawionego kartoflika, 1060 litrów mleka.

Strajk wybuchł tylko na tych folwarkach, w których służba należy do P. P. S. Straty są bardzo wielkie, gdyż właśnie odbywa się zwózka siana, tudzież okopywanie ziemniaków i buraków.

Przez kilka dni mleko nie dochodziło do miast. 8

Wiadomości polityczne.

(wp) Przewodniczący rokowań polsko gdańskich pan podsekretarz stanu Pluciński wyjechał z polecenia rządu w dniu 17/6 do Genu celem wzięcia udziału w posiedzeniu Rady Ligi narodów.

Prezydent ministrów poruczył na czas nieobecności pana Plucińskiego, zastępstwo w kierowaniu rokowaniami panu dyrektorowi departamentu dr. Witoldowi Prądzynskiemu.

(wp) Przewodniczący rokowań polsko gdańskich ze strony Gdańska senator Jewelowski przybył we wtorek do Warszawy w celu wzięcia udziału w pertraktacji polsko gdańskich.

Pan Jewelowski i zastępca przewodniczącego rokowań polsko gdańskich ze strony Polski dyrektor departamentu dr. Prądzynski omawiali całokształt kwestji dotyczących rokowań polsko gdańskich i osiągnęli porozumienia co do dalszego postępowania.

(ws) Wczoraj na posiedzeniu parlamentu nie mieckiego ratyfikowano układ tranzytowy pomiędzy Polską, Niemcami a Gdańskiem oraz układ w sprawie amnestji.

(wp) 21 (Pat) Na posiedzeniu popołudniowym obrady Ligi narodów kontynuowała sprawę Gdańska Gen. Hlacking uwydatniał korzyści jakie przynieśćby mogły zarówno Polsce jak i Gdanskowi bezpośrednie porozumienie w sprawach dotyczących przyszłości obu zainteresowanych stron.

Rada wyznaczyła dzień 31 lipca jako ostateczny termin zawarcia układu polsko gdańskiego.

Rezolucja w sprawie poprawy kursu naszej waluty

a) Na zebraniu specjalnem w lokalu giełdy Łódzkiej uchwalona została rezolucja w sprawie obmyślenia środków dla podniesienia waluty polskiej.

Dziś, we czwartek, delegacja, złożona z p. adwok. Wyganowskiego, M. Kerubauma, dr. Konica, dyrektora Pawłowskiego i J. Wolczyńskiego udała się do Warszawy, celem złożenia tej rezolucji prezydentowi ministrów, marszałkowi sejmu, ministrowi skarbu.

Rezolucja brzmi jak następuje.

Potęgujący się z dnia na dzień spadek kursu marki polskiej stanowi groźne zjawisko które paraliżuje życie gospodarcze państwa, godzi bezpośrednio w najżywotniejsze jego interesy oraz podważa jego byt i egzystencję.

Groźną stąd państwu a nieuniknioną katastrofą nie da się usunąć inaczej, jak przez doprowadzenie budżetu do całkowitej równowagi i uzależnienie rozchodów od rzeczywistych wpływów i zasobów skarbowych, co wobec żywności ekonomicznej naszego kraju da się osiągnąć:

a) przez uporządkowanie administracji państwowej, usunięcie nieodpowiednich funkcjonalistów i powołanie do pracy w instytucjach rządowych ludzi bezwzględnie uczciwych, fachowych i należycie uzdolnionych.

d) przez wszechstronne poparcie rozwoju

Nowe pomysły biurokracji.

Polska wyższa biurokracja, pozostająca pod przemożnym wpływem socjalizacji, po nieudanych tysiącnych imprezach, obecnie przystępuje do nowego przedsięwzięcia, mianowicie upaństwowienia ubezpieczeń.

Los nowego projektu da się łatwo przewidzieć, na podstawie prób już zrobionych u nas w innych dziedzinach; ubezpieczenia państwowe zabijają wszystkie analogiczne instytucje prywatne, zniestrzają całe te obszerne pole pracy, dadzą pole do kolosalnych nadużyć ił płatnym urzędnikom by wreszcie po kilku latach

przez usunięcie wszelkich ograniczeń, krępujących prywatną inicjatywę, stanowiącą najsilniejszą dźwignię produkcji.

c) przez zaprowadzenie i ścisłe wykonanie systemu oszczędnościowego w wydatkach państwowych,

d) przez umiejętne powiększenie podatków państwowych, do równomiernego opłacenia których winny być pociągane wszystkie warstwy społeczeństwa

e) przez należyte zorganizowanie i funkcjonowanie kontroli państwowej nad wydatkami wszystkich gałęzi administracji.

Oświadczając że wszystkie warstwy społeczeństwa zdają sobie sprawę z powagi chwili i gotowe są ponieść wszelkie ofiary celem poparcia rządu w jego podjętych zarządzeniach zmierzających do zażegnania groźącego Ojczyźnie niebezpieczeństwa, zebrani wzywają rząd, aby odwołał się do sił społecznych celem utworzenia wórem doświadczenia nabytego już w roku zeszłym podczas nawały bolszewickiej, komitetów obywatelskich, obejmujących cały kraj, które rozbudziłyby tkwiące w narodzie niepożyte siły, zużytkowałyby patriotyczny zapał najszerzych warstw i pomogły rządowi do przeprowadzenia jego zarządzeń, zmierzających do sanacji naszych stosunków skarbowych 4.

Niemieccy socjaliści o stosunkach w Małopolsce

„Volkswille“ organ niemieckich socjalistów w większości wychodzący w Katowicach do nosi; W poniedziałek wieczorem powróciła z Krakowa do Katowic delegacja międzynarodowych związków zawodowych Delegacja oświadcza, że panuje tam spokój porządek i uregulowane stosunki gospodarcze. Aczkolwiek pobyt komisji był krótki aby mieć dokładny obraz, jednakże wiadomości, jakie poawiają się w prasie niemieckiej o obiedzie w Małopolsce są mocno przesadzone. Takie wiadomości podkopują powagę prasy niem. i więcej przynoszą szkody niż pożytku.

Od siebie dodajemy, że delegacja między narodowych związków zawodowych przybyła na G. Śląsk w celu poinformowania się o obecnych stosunkach w tym kraju. Konferowała ona z przedstawicielami związków zawodowych niemieckich i polskich. We wtorek wyjechała do Opoli, skąd uda się do Włocławia, a następnie do Amsterdamu. 9

Z Rady miejskiej.

—o—

a) Wczorajszemu posiedzeniu Rady Miejskiej przewodniczył radny Rapalski.

Po dyskusji rada miejska uchwaliła: 1) udzielić dalsze prowizorium budżetowego — a) magistratowi; b) Wydziałowi Zaprojektowania miasta 2 rozszerzyć prowizorium budżetowe również i na poszczególne instytucje subsydjowane przez miasto

Dalej, na stole obrad znalazła się sprawa udzielenia porad prawnych mieszkańcom m. Łodzi. Wniosek magistratu został zaakceptowany.

Z kolei odczytana została i przyjęta interpelacja frakcji P.P.S. złożona przez radnych Rapalskiego i innych — o to, że magistrat oddaje roboty brukarskie prywatnym przedsiębiorcom, a nie związkowi zawodowemu.

Po zreferowaniu wniosku magistratu przez naczelnika wydziału finansowego p. Pilcera, rada miejska uchwaliła: 1) przyjąć od rządu pożyczkę w kwocie mk. 30,600,000 tytułem zaliczki na pokrycie przewidywanego niedoboru budżetowego w roku 1921, 2) przyjąć od rządu krótkoterminową pożyczkę w kwocie mk. 12,750,000 na pokrycie wydatków związanych z 50 proc. podwyższeniem poborów pracowników miejskich w okresie od dn. 15 stycznia do 31 marca 1921 r.; 3) przyjąć od rządu pożyczkę krótkoterminową w kwocie mk. 8,650,000 na uzupełniające pokrycie niedoboru budżetowego zarządu miejskiego w okresie od dn. 1 kwietnia do 31 maja 1921 r. 4) przyjąć od rządu pożyczkę krótkotermino-

Z Warszawy.

Zjazd kolejowców w Warszawie.

—o—

Zjazd przed przystąpieniem do porządku dziennego rozpatrywał nagły wniosek delegatów z poznańskiego w sprawie roznacznego położenia ekonomicznego kolejarzy. Ze względu na ciężkie położenie skarbu państwa uchwalono bardzo umiarkowane żądania, a mianowicie jednomiesięczna pensja tytułem zapomogi, podwyższenie mnożnika drożyznianego, redukcja pasów drożyznianych z 5 na 3 i opłata wpisów szkolnych za dzieci funkcjonariuszów kolejowych w tych miejscowościach, gdzie dotąd nie ma szkół państwowych. Z memorjałem tym udała się delegacja zjazdu do ministra kolei.

Następnie wybrano 3 komisje: wnioskową, statutowo-regulaminową i wyborczą.

Odczytano sprawozdanie zarządu głównego o działalności polskiego związku kolejowego. Bilans za rok ubiegły zamyka się sumą 1,255,000 marek. Członków zw. liczył przeszło 60 tysięcy.

Zadaniem zarządu było w pierwszym rzędzie przeprowadzenie prac nad pragmatyką służbową, nad regulacją płac, nad kasą chorych, ustawą emerytalną i poprawą bytu materialnego członków związku.

Z zasadniczych spraw wysunięto sprawę wpisów szkolnych dla dzieci kolejarzy. Rząd wreszcie wyznaczył sumę 11 milionów mk. i suma ta, choć w części umożliwiła najbardziej szym wśród członków kształcenie działwy.

Zainicjowano zbieranie dobrowolnych składek na senatorjum dla chorych członków związku. Urządzono odczyty, zakupowano biblioteki i syłano tam, gdzie one były najpotrzebniej-

szym. Najgłówniejszym zadaniem zarządu była w przeciwieństwie do zw. klasowego propaganda idei narodowej. Najlepszym tego dowodem były masowe wstąpienia kolejarzy do armji ochotniczej, znaczne ofiary pieniężne na cele wojenne pomimo szczupłych funduszy, po-

czas inwazji bolszewickiej i przystąpienie do pracy podczas strajku, gdy on stracił podłoże ekonomiczne i zaczął przybierać cechy wybitnie polityczne.

Zw. wydaje organ własny p. t. „Kolejowiec Polski“. W jakim tempie wzrastają koszty tego wydawnictwa, świadczą najlepiej następujące dwie cyfry — w d. 1 października r. z. koszt wynosił 13,077 mk. w d. 1 czerwca r. b. 62,000 marek.

Dziś u ks. bazylianów na Miodowej na bożeństwo za poległych w boju członków związku. (6)

Obóz wakacyjny.

YMCA podaje do wiadomości, że w początkach lipca rozpocznie się dwumiesięczny Obóz Wakacyjny dla chłopców od 12-stu do 18-stu lat.

Obóz ten będzie wzorowany na obozach amerykańskich, które mają na celu wyrobienie karności, rozrywkę, bezpieczeństwo i zdrowie chłopców, a przytem nauczenie ich użytecznych sportów, gier boxingu, szermierki, pływania, ratownictwa, nauk przyrodniczych i. t. p.

Wycieczki amatorskie przedstawienia, zawody i. t. p. są projektowane.

Chłopcy będą pod ścisłym nadzorem. Na każdym 8 do 10 chłopców będzie instruktor odpowiedzialny za ich przyjemność, wygodę i bezpieczeństwo.

Opłata wyniesie około 10,000 mk. miesięcznie.

Obóz będzie w Puszczy Białowiejskiej. Chłopcy będą mieszkali w pałacu, ci zaś którzy będą woleli mogą mieszkać w namiotach.

Tylko chłopcy dobrego prowadzenia się są przyjmowani i muszą zobowiązać się iż zadowolą się do przepisów obozowych.

Złazzać się można w sprawie wszelkiej informacji tyczących się kursu i obozu wakacyjnego do p. Freda, B. Messinga, Szefa Departamentu Wychowania Fizycznego Y. M. C. A. w Polsce, (Dynasy, Obożna 3, Warszawa). (2)

wą w kwocie mk. 15,000,000 na wypłatę jednorazowej zapomogi dla pracowników miejskich. Są to zdaje się po za aprowizacją główne dochody miejskie.

Po załatwieniu drobniejszych spraw ozywioną dyskusję wywołał referat koncesji skarbowej i do spraw ogólnych w sprawie wniosku radnego Holenderskiego i towarzyszy o zwolnieniu Stowarzyszeń współdzielczych i spożywców od opłacania dodatku miejskiego do podatku przemysłowego. Wniosek upadł.

Następnie dyskutowano nad sprawą petycji, lekarzy, szpitali miejskich o poprawę aprowizacji szpitali względnie odżywiania chorych i personelu.

W sprawie tej zabierali głos radni Maciński i kierownik wydziału zdrowotności publicznej inż. Nakielski.

Postanowiono przyjść z pomocą szpitalom.

Posiedzenie zamknięto o godz. 10 i pół wieczorem.

Inwentarz żywy w woj. łódzkim

Wedle ostatnich danych statycznych w województwie łódzkim na rok bieżący liczone następujące ilości zwierząt domowych: bydła rogatego dorosłego 270,045 sztuk, jałowitka — 63,073 szt. i cielaków niżej roku — 62455 szt., owiec starych — 47,358 i jagniąt — 13,045 szt. i świń dorosłych — 63,083 i prosiąt 41,460 sztuk. Uwagę zwraca nikła ilość owiec, która świadczy o wielkiem zaniedbaniu hodowli tego wielce pożytecznego zwierzęcia.

Szkolnictwo polskie w Charbinie

(o) W Charbinie istnieje gimnazjum polskie koedukacyjne im. H. Sienkiewicza oraz szkoła początkowa im. św. Wincentego a Paulo Dyrekcja obu tych szkół zwróciła się do ministerstwa wyznań religijnych i oświecenia publicznego z prośbą o nadesłanie programów szkolnych dla wszelkich typów polskich gimnazjów państwowych i szkół początkowych oraz przepisów obowiązujących te zakłady.

Ministerstwo dołączyło do programów pewną ilość książek dla działwy szkolnej w Charbinie. (9)

Kronika telegraficzna

(kt) Delegacja Albanii przedłożyła Radzie Ligi narodów memoriał domagający się ewakuacji Albanii odrzucający pretensje Grecji. Memoriał stwierdza że ośmowna odpowiedź Rady Ligi oznaczałaby zrzeczenie się Ligi czuwania nad sprawą powszechnego pokoju. Albania apeluje do ogólnego zgromadzenia Ligi narodów przeciwko wyrządzonej krzywdzie i oprze się nowemu podziałowi. (3)

(kt.) Donoszą z Teheranu, że obrady parlamentu perskiego rozpoczną się w środę. Sytuacja polityczna w Persji jest w dalszym ciągu zakłócona. Poselstwo bolszewickie w Teheranie nie ustaje w intrygach.

Pamiętajmy o Górnym Śląsku.

Komunikaty

W środę dn. 22 czerwca r. b. o godz. 3 rano zakończyła życie nasza ukochana siostra, uczennica w klasy szkoły realnej W-ej Sienniczej

ś. † p.

TEODOZJA JAZŁOWSKA

W 16-ej wiosnie życia.

Wyprowadzenie drogi nam zwłok odbędzie się z domu przy szosie Brzezińskiej № 24 w piątek dn. 24 czerwca o godz. 5 po południu na cmentarz stary katolicki, o czym zawiadamiają po grzeczni w głębokim smutku
(P 2196)

Rodzice, brat i siostry.

KRONIKA.

Nabożeństwo żałobne za duszę
ś. † p.

Jana Janiszewskiego

odprawione zostanie w kościele ś. w. Krzyża dn. 24 czerwca o godz. 8 rano. na które zaprasza rodzinę przyjaciół i znajomych.

Żona.

— Trzeci dzień zjazdu delegatów przemysłu włóknistego.

a) Przyjęto rezolucję w sprawie pośrednictwa pracy, że tylko sama klasa robotnicza może rozporządzać siłą robotniczą, a wyjątkowo tylko ko urządy pośrednictwa pracy.

Uchwalono wezwać do zmiany systemu podatkowego, obciążającego najbardziej klasę robotniczą i uchwalenie minimum egzystencji robotniczej.

Ubezpieczenie od wypadków inwalidztwa i braku pracy powinno należeć do państwa.

W końcu zaprotestowano przeciwko przemówianiu do pracy małoletnich i postanowiono usiłować się od rządu ochrony pracy kobiet i małoletnich (do lat 18)

W razie ostatecznego stanowiska rządu polecono centralnej komisji zw. zaw. zorganizować walkę w celu wprowadzenia w życie tych uchwał.

(Nasza lewica więc jak widać z tego ma znów ochotę do zamianowania „swoich praw” co się obawia zwykle w formie strajku. 2

— Budowa szkoły miejskiej w Zgierzu.

a) W celu zrealizowania projektu budowy nowego gmachu szkoły miejskiej, magistrat m. Zgierza, zgodnie z uchwałą rady miejskiej, przyjął się od skarbu państwa polskiego pożyczkę w wysokości 2 milionów marek.

Pożyczka ta spłacona będzie w ciągu lat dziesięciu i nie później niż do 1 stycznia 1936 r. z procentami w stosunku 5 %.

W związku z budową projektowanego gmachu magistrat nabył od sukcesorów. Czapliskiego pas ziemi przylegający do ob. zaru. przeznaczony pod budowę, przestrzeni pół morgowej, przy szosie Łęczyckiej. Dla pokrycia wydatku tego magistrat upoważniony został do sprzedaży spółce akcyjnej „Przemysł chemiczny w Polsce” kawałka ziemi miejskiej, pozostałego w pobliżu zabudowań fabrycznych tejże firmy.

— Kontrola sanitarna nad osobami przybywającymi ze Wschodu.

a) Na zasadzie rozporządzenia naczelnego nadzwyczajnego komisarza do walki z epidemiami wszystkie osoby przybywające z obszarów województw nowogrodzkiego, polskiego, i wołyńskiego, Litwy Środkowej, Litwy Kowieńskiej oraz republiki rosyjskiej, białoruskiej, i ukraińskiej na stały lub dłuższy pobyt uważane są aż do odwołania za wzbudzające podejrzenie co do chorób zakaźnych. O przybyciu osób wymienionych wyżej należy zgłosić nie później niż w terminie 24 godzin od chwili przybycia do właściwego urzędu gminnego względnie magistratu. W magistratach gdzie istnieją powiatowe urzędy zdrowia, zgłaszać się należy do lekarza powiatowego. Obowiązek zgłoszenia obciąża: 1) osoby przybywające, 2) głowę rodziny lub osobę na której pieczy znajduje się przybyły 3) gospodarza mieszkania, lub jego zastępcę

właściciela, administratora, lub rządcę majątku lub domu, dokąd osoby wyżej wskazane przybyły 4) urzędników i funkcjonariuszów państwowych i komunalnych, 5) kierowników wszelkich zakładów przemysłowych i handlowych fabryk warsztatów, statków i t. p. jak również hotelów, pokojów umeblowanych, zajazdów i gospód, kierowników robót gromadnych rolnych, leśnych ziemnych i t. p. wreszcie każdego kto miał styczność z osobą przybyłą i wiedział, iż osoba ta wraz właściwych o przybyciu nie zawiadomiła.

Zgłoszenia winny skutecznie osoby przybyłe osobiście, i nie osoby na piśmie, a w razie niemożności piśmiennego ustnie. Osoby w razie zmiany miejsca zamieszkania przed upływem 21 dni od czasu przybycia winny zawiadomić uprzednio właściwe urzędy, zgłaszając się nadal aż do upływu tego terminu w urzędach właściwych dla nowego miejsca pobytu.

Winni przekroczenia przepisów powyższych roz. orządzenia będą karani w drodze administracyjnej grzywną do 10,000 mk. lub aresztem do 3 miesięcy. (9)

— Zgwałcenia nieletniej.

a) Zamieszkała przy ul. Juliusza 28 Stefania Migaszewska zawiadomiła policję że Oskar Miller, zamieszkały w tymże domu, dopuścił się gwałtu na córce jej 13 letniej Annie, zwałszy ją łaciami do swego mieszkania Millera aresztowano. (9)

— Śmiertelny skok z płonącego domu.

a) Wczoraj, podczas wybuchu pożaru na strychu domu przy ul. Podrzecznej 4, znajdująca się na poddaszu 4 go p. etra oficyny służąca Dina Reicher, na widok buchających płomieni wyskoczyła oknem na bruk i poniosła śmierć na miejscu. Na ratunek ognia przybyły trzy oddziały straży ogniowej, które pożar umiejscowiły. Ograniczyło się na spaleniu dachu oraz zniszczeniu mebli, sprzętów domowych, lokatorów górnych pięter.

Straty obliczają na 700,000 mk., które prócz właściciela domu Borucha Weisą poniosą lokatorzy

— Rozszerzenie drogi gminnej.

a) Wydział powiatowy postanowił polecić gminie Łagiewniki rozszerzyć drogę gminną, prowadzącą od szosy Warszawa—Kalisz przez Skotniki do Łagiewnik na 5—6 metrów, a otrzymany stad kamień wywieźć na szosę strykowską.

— Kolejka robocza do Piaskowic.

a) Wobec tego, że magistrat m. Zgierza przy przeprowadzeniu kolejki roboczej do cegielni w Piaskowicach bierze na siebie odpowiedzialność za bezpieczeństwo publiczne, że zobowiąże się swoim kosztem usunąć wszelkie uszkodzenia, jakie mogłyby pozostać na drodze wskutek ułożenia kolejki, że po usunięciu jej doprowadzi swoim kosztem drogę do pierwotnego stanu, Wydział powiatowy zaakceptował projekt m. Zgierza.

— Zakończenie strajku robotników budowlanych.

a) Przed paru dniami wybuchł strajk pracowników budowlanych, przy budowie miejskiej szkoły powszechnej. Pracownicy zażądali podwyżek i żalili się na rzekomo niewłaściwe traktowanie ich przez kierownictwo. Pertraktacje w dn. 22-ego b. m. doprowadziły do porozumienia.

Kto w Łodzi i Okręgu Łódzkim spieszy na pomoc Gósmoślazakom

Ofiary większe wpłacone do Komitetu od dnia 4 | VI do 20 VI b. m.

Fr. Ferner zebrane w Skulsku mk. 30,000 Magistrat m. Zgierza mk. 26,903 fen. 50 i 6 rb. rosyjs. Uczniowie gimn. Kopernika z okazji imienin p. I. Czeraszewicza mk. 15,516 fen. 50. Pow. Kom. Obrony Państwa w Koninie mk. 60,000 i ostatnio 20,000.

Polski Dom Handlowo Agenturowy w Łodzi mk. 25,000. Zarząd Okr. Łódz. Zw. strzeleckiego od podobowodu złoczew mk. 27,300. Polski Zw. Zawodowy pracowników hotelowych, kąpielowych i im pokrewnych w Łodzi mk. 11,390. Strażacy i robotnicy fabryki K. Szejble- ra mk. 16 763 fen. 50. Mecenas Tujański mk. 10,000. Kom. Pleb. w Pabjanicach 50,859 mk.. pol. 2 wie. niem..

Wysłano na Górny Śląsk z przeznaczeniem dla Tow. Czerw. Krzyża:

1) Zakupione przez Komitet Łódzki 80 par obuwia, 160 spodni, 69 kalesonów, 180 czapek, 140 bluz, 75 koszul i 60 par skarpetek, herbatę i opatrunki.

Ofiarowane przez Polsk. Tow. Czerw. Krzyża w Zgierzu 100 koszul 100 kalesonów 53 paczki, waty 50 gr.

Ofiarowane przez Polsk. Tow. Czerw. Krzyża w Łodzi 5000 papierosów, 2 trzy czwarte kg. waty, 2 i jedna czwarta kg. gazy, 80 paczek i dywidualnych 1 kg. jodyny.

Wszystkie ofiary prosimy składać w składni cy Komit. Pleb. w Łodzi ul. Piotrkowska 295 Ofiary pieniężne przyjmuje biuro komitetu przy ul. Przejazd 4

Komitet Plebiscytowy Okręgu Łódzkiego.

(9)

Helenów.

W sobotę dnia 25 czerwca 1921 r. odbędzie się Wielka Zabawa taneczna na całą noc, początek zabawy punktualnie o g. 8 ej wieczór Kasa otwarta od godz. 6 ej. Przygrywać będzie pierwszorzędną orkiestra składająca się z 15-tu osób.

Ceny zwyczajne poczta francuska koniety i t. d. (6)

Ingres biskupi

Stowarzyszenia i korporacje, które pragną wziąć udział w uroczystości konsekracji pierwszego pasterza łódzkiego dnia 29 b. m. zgłoszą swój akces w osobach dwóch przedstawicieli w biurze komitetu ul. Piotrkowska 113 (prawa oficyna parter) najpóźniej do piątku wieczorem.

Uroczystość rozpocznie się w wigilję śś. Apost. Piotra i Pawła 23 b. m. o godz. 6 wieczorem ingresem do katedry J. E. ks. kard. A. Kakowskiego.

KOMITET.

115,030,50

W dniu wczorajszym Administracja dziennika „Rozwój” włączyła do komitetu Górnego Śląska mk 115,030 fen. 50. (sto piętnaście tysięcy trzydzieści m.c.) dziesięć m.c. w złocie i rubli 15 pap. (3)

Teatr i sztuka

Teatr miejski „Oczy księżniczki Fath my” najnowsza komedia St. Kiedrzyńskiego wypełni dzisiejszy wieczór w Teatrze Miejskim po raz pierwszy po niższych cenach. Jutro premiera po zwyczajnych cenach o 10 laty niegranej sztuki B. Górczyńskiego „W noc lipcową” w reżyserji dyr. Zelwerowicza. W sobotę wypętni komedia Fredry „Wielki człowiek” z dyr. Zelwerowiczem na czele. Będzie to ostatnie widowisko ludowe w bieżącym sezonie.

Z sądu

ZA ZNECANIE SIĘ NAD SIEROTĄ.

Sąd Okręgowy w Łodzi Wydział karny, w dniu 21 czerwca 1921 r. rozpoznawał następującą sprawę:

Piotr Witzke obchodził się stale w sposób okrutny, ze swą siostrzenicą, ośmioletnią Martą Holdszleger, którą wziął na wychowanie po śmierci jej matki. Witzke obchodził się tak, że mieszkańcy tego domu, będąc świadkami prawie codziennego katowania dziecka i słysząc często po nocach krzyki i jęki dziewczynki, kilkakrotnie zwracali się do Witzkego z żądaniem, by zmienił swe postępowanie względem dziecka, lecz interwencja ich w tym kierunku nic nie pomogła i gdy 18 lipca 1919 r. Witzke wybiegł za dziewczynką na ulicę, i tam począł ją bić, zatykając ręką usta; by nie krzyczała i podrapał jej twarz, oburzeni świadkowie tej sceny zameldowali policji. Wskutek czego został Witzke pociągnięty do odpowiedzialności z art. 420 cz. 1 kod. karn. Na przewodzie sądowym wina pod sądno została udowodniona.

Sąd skazał Piotra Witzke na zamknięcie w więzieniu na przeciąg pięciu miesięcy i na uiszczenie 200 mk. opłat sądowych. Na zasadzie Amnestji z dnia 24 maja 1921 r. kare zmniejszono o połowę.

Brzeziny.

W niedzielę 19 b. m. w sali gmachu straży ogniowej odbył się uroczysty akt zakończenia roku szkolnego w miejscowym gimnazjum. Uroczystość miała nastrój nader podniosły, potęgony tą okolicznością, że tegoż dnia zbiegła się 5 letnia rocznica otwarcia tego tak niezbędnego w naszym mieście zakładu naukowego.

Uroczystość rozpoczęta była śpiewem chóralnym „Boże Ojczyznę naszą” pod kierownictwem p. Michałisa, zakończona zaś odśpiewaniem „Roły” Kenopnickiej.

Do licznie zebranych przemawiał dyrektor gimnazjum p. W. Boczkowski zaznaczając o dodatnich wynikach uczącej się młodzieży, oraz p. W. Jerzykowski. Ten ostatni zupełnie zasłużył nie dziękował w imieniu zarządu koła polsk. mac, szkoln. wychowawcom, oraz p. dyrektorowi.

Za pełne poświęcenia trudy, niesione przez nich nad wychowaniem młodzieży na dzielnych i pożytecznych obywateli,

Zywcom pogrzebana

Córka pewnego bogatego kupca angielskiego — opowiada „Neues Wiener Journal” — leżała w sanatorium dla chorych piersiowych, dotknięta silnie rozwiniętą gruźlicą i lekarze orzekli, że dni jej są już policzone. I rzeczywiście w kilka dni po tem orzeczeniu, zrozpaczeni rodzice panny, przybywszy, jak zwykle, zrana do sanatorium dla odwiedzenia córki, przyjęci byli straszną wiadomością, że córka ich zmarła, wszedłszy zaś do pokoju chorej, zastali córkę leżącą na łóżku bez życia jak wosk blada i zimna, z zamkniętymi oczyma. Lekarze stwierdzili zgon, po upływie więc trzech dni odbył się pogrzeb.

Nieszczęśliwi rodzice tak przytem rozpaczali, że musiano ich gwałtem oderwać od trumny i wyprowadzić z cmentarza. Po odejściu orszaku pogrzebowego, grabarz zabrał się do zasypywania grobu, nagle jednak do uszu jego doleciał głuchy odgłos stukania, jakby z trumny. Opuścił się zatem do grobu i przekonał się, że tak jest istotnie. Ale nie stracił głowy, jak to się już zdarzało, nie uciekł przerażony, lecz zabrał się natychmiast przy pomocy narzędzi, które miał pod ręką, do otwierania trumny, a dokonawszy tego ujrzał rękę zmarłą, leżącą z szeroko otwartymi z przerażenia oczyma. Dożył więc biedaczkę z grobu, owinał we własny płaszcz i za wiózł uratowaną do rodziców. Można sobie wyobrazić ich radość szaloną.

Dziwnym trafem — kończy korespondent dziennika wiedeńskiego — chora ma się teraz lepiej niż przedtem i tak odzyskuje siły, że rodzice mają nadzieję, iż będzie w stanie odbyć podróż na Riviere.

Jakim sposobem lekarze mogli orzec, że leżąca — jak się okazało — w letargu, jest zmarła, dotychczas pozostaje zagadką, którą zapewne wyjaśni śledztwo sądowe.

Cudowny lekarz nowozelandzki.

Pisma londyńskie donoszą, że w Nowej Zelandji żyje tubylec imieniem Ratana, który okazał się niezwykle cudownym lekarzem. Wielu europejczyków badało skuteczność jego kuracji i są niemi zachwyceni. Ratana jest jednym z najznakomitszych „dzikich” szczepu Maorir nie pobiera za swe leczenie żadnego honorarium. Jest on chrześcijaninem i twierdzi, że nie posługuje się żadnymi tajemniczymi siłami. Obok progu domu leżą kupy kul, lasek, okularów i podobnych przyrządów pomocniczych, które się okazały niepotrzebnymi na skutek jego zabie-

gów.

Jak Ratana leczy? Złaje się, że suggestja, która przypomina cudowne wypadki leczenia u świętych różnych wyznań. I tak dziennikarzowi angielskiemu odpowiadał pewien chory od dwudziestu lat chroniczny reumatyzm, że na rozkaz Ratana odrzucił kule i po kilku niedołącznych poruszeniach i drżących próbach zaczął normalnie chodzić, jakkolwiek był już starcem w podobnym wieku. (4)

Sławne goryle.

Z powodu zdechnięcia goryla, owej małej olbrzymiej, która była dumą i ozdobą cyrku Barnuma, którego mieliśmy wszyscy podziwiać w New Yorku na rozpoczętych tam przedstawieniach, godzi się przypomnieć innych goryli.

Otóż, w tej chwili, Londyn ma swego goryla, zwanego po ludzku Johnem i zachwyca się jego sprytem i małpim rozumem... John chwilaми zachowuje się niby prawdziwy John. Spożywa iadło przy stole, posługując się serwetką, łyżką i widelcem. Sypia w prawdziwym łóżku, mając pod głową, oprócz poduszki, małątki „lasek”, który sobie reguluje starannie. Uciera nozdrza w chustkę od nosa. Lubi palić prawdziwe hawańskie cygara, których dymkiem się delectuje, ubiera się całkowicie po ludzku osobliście nigdy nie zapominając o żądanej z ludzkich spinek, guzików lub sprzączek..... I John jest faworytem Londynu i nawet jego dumą... Gdyby nie wiszące nad nim tuberkuly może by w ostatku, wypromował się na jaki lordowski urząd.

Ze sławniejszych goryli, pamiętny był do niedawna goryl „Konsul”, który jeździł doskonale na rowerze i przydawał na obiadach na które zapraszano jego admiratorów. Jego konkurent „Imperator” sam przyrządzał herbatę. Trzeci natomiast goryl „Esau”, również w Londynie miał swój własny rachunek bankowy i regulował należności podpisując czek swe gestem milionera.

Zdolności małpy w kierunku oswojania się z tem, co stanowi naszą zewnętrzną „cywilizację” ... smutnie świadczą o wartości tej własnej cywilizacji, która polega na noszeniu krawata, rękawiczek, paleniu cygar i podpisywaniu czeków.... (7)

Popierajcie przemysł polski.

PRZEMYSŁ I HANDEL.

BUDOWLA PAROWOZÓW W POLSCE

Okazuje się, że bywają i u nas t. zw. amerykańskie rekordy, gdyż niewątpliwie do takich należy zaliczyć fabrykę, która stawia dopiero swe budynki, a jednocześnie w tych zajętych halach wyrabia już przedmioty swej fabrykacji, która w pierwszym roku budowy bodaj że da nawet dywidende. Jest to niewątpliwie rekord, a dokonano tego nie żadnym cudem, jeno przewidywaniem, energią i fachowością i również nie w egzotycznym jakimś kraju, lecz w Warszawie, gdzie według zgodnej opinji wszystkich niedołączonych i spekulantów nie chcących się brać do twórczej pracy — rzekomo nic się zrobić nieda.

Mówimy tu o Warszawskiej spółce akcyjnej parowozów, której zakłady mimo że są dopiero w budowie, już przysporzyły naszym kolejom sporą liczbę gruntownie odrestaurowanych parowozów.

Fabryka powstała na posesji b. fabryki Bormana i Szwedego.

Kontrakt z rządem, zapewnia w ciągu dziesięciu lat oddanie do głównego remontu 510 parowozów i tendrów, oraz zakupienie 350 nowo wybudowanych parowozów, przystęp do odrazu do gruntu jego rozszerzenia fabryki przez dokupienie nowych gruntów. Także fabryka ma obecnie możność naprawy

nia rocznej produkcji 100—120 parowozów.

Na tak powiększonej posesji przystąpiono niezwłocznie do zabudowywania gruntów mimo zdawało się — niezliczonych trudności. Dzięki temu przewidywaniu i śmiałości zdoła no jeszcze w r. ub, za cenę dziesięciokrotnie niższą od dzisiejszych przerzucić nową halę o rozpiętości 18 m, a długości 120 m, a potem rozpocząć pracę dalszą przedłużenie tej hali do długości 257 m, przez co pozostaje jedna z najdłuższych na świecie hal (dłuższą niż ul. Chmielna od Nowego Świata do Brackiej i dwa razy szersza) oraz budowę czterech hal bocznych, każdej o długości 150 m. Mieścić się w nich będą: oddziały fabryczne, wyrabiające rany, kotły, tenery, wyrób ze składów kołowych i warsztaty mechaniczne o łącznej długości 260 metrów. Wewnątrz tych hal na śmiałych galerjach żelazno betonowych znajduje pomieszczenie drobne oddziały mechaniczne, wyrabiające masowo pojedyncze części składowe osprzętu kotłowego i maszynowego sru by, sworznie i t. p. W częściach wykończonych i oddanych już do ruchu fabrycznego pracuje 250 najrozmaitszych maszyn roboczych, sro wadzonych z pierwszorzędnymi firm zagranicznymi.

Całość budowy ma być ukończona w jesieni a ponieważ jednocześnie z wznoszeniem murów wykonywa się konstrukcje dachowe (projekt inż. Bryła) i dowodzi się maszyny — więc ostatnie wykończenie zakładów nastą

pi niewiele później.

Tymczasem jak wspomnieliśmy, fabryka wykorzystwała możliwość doremontu parowozów i natem szkoli robotników. Pierwszy parowóz wypuszczono dnia 17 grudnia 1920 roku, w kwietniu b. r. wypuszczono 5, w maju 5, naczerniec przewidziano 6, tak że w pierwszym roku bilansowym (do pierwszego lipca) kraje będzie polinjach już 22 parowozów odrestaurowanych w nowej fabryce.

Stosunki z robotnikami przy należytem uwzględnianiu ich potrzeb są zupełnie znośne, a wydajność pracy za dobrą, wytrzymałą korzystnie porównanie z zagranicą. Świadczy otem koszt wykonywanych napraw oraz koszt ilć dni robotników użytkowanych na jedną naprawę. Koszt takiej jednej naprawy wynosi w grudniu 1920 r. 6, 500,000, zaś dziś, po wzroście płacy robotników w stosunku do grudnia o 250 procent, wynosi 10,000,000, czyli faktycznie obniżył się więcej niż dwukrotnie.

Przy pierwszych naprawach użytkowana na jeden parowóz i tender 4630 dni robotników, podczas gdy dzisiaj taka sama naprawa wymaga już tylko 2513. Jeśli się te cyfry kosztów naprawy jednego parowozu porówna z kosztami naprawy w Niemczech, wynoszącymi 500,000,—1.500,000 mk. niem. odpowiada 10—30 milj. mk. pl. to dochodzi się do przekonania, że dobrze prowadzone przedsiębiorstwo daje u nas nawet dzisiaj należyte wyniki.

Specjalne zegary.

— Dlaczego w waszym mieszkaniu są, aż 3 zegary? pyta ktoś robotnika.
— Te są ściśle robotnicze zegary. każdy idzie tylko 8 godzin. (6)

W szkole.

Nauczycielka pyta dzieci o wyznanie. Mała Halusia nie wie, co ma odpowiedzieć, czy chrześcijańskie, czy możeszowe. Nauczycielka pyta więc dalej;
— Czy twoi rodzice chodzą do kościoła, czy do bóżnicy?
— Moi Rodzice — odpowiada Halusia — chodzą do... kina. (6)

Praktyczna wskazówka gospodyń.

W czasie upałów mięso bardzo łatwo ulega zepsuciu, skrzętna jednak gospoia może je w tym stanie zużytkować bez straty i bez na-

rażenia własnego zdrowia. Należy tylko mięso takie silnie osuszyć, popieprzyć, zrobić z niego pierożki i dać je do zjedzenia — gościom. (6)

Walka ze szcurami w Paryżu,

(o) Wobec ogromnego rozmnożenia się szcurów na targach i w składach żywności Paryża, władze paryskie rozpoczęły w r. z. energiczną walkę z tą plagą.

Dzięki najrozmaitszym sposobom i podstępom paryscy tępiciele szcurów zdołali od początku tej kampanii dotychczas — jak oblicza „Liberte” — zgładzić 335,684 sztuk szkodliwych gryzoniów.

Srednio tępionych jest 1,300 szcurów dziennie. Powinny by się przenieść do Łodzi; tu będzie spokojniej. (6)

Chłopski rozum.

W nr. 24 „Piasta” pisma P. S. L. w Krakowie na str. 5 czytamy ogłoszenie, że młyn sprzedaje niejaki p. Mach, ale wyłącznie za dołary. Nasze chłopki w Lubelskiem do niedawna

sprzedaw... ziemie tylko na „ruble carskie”. w Mał... dobroczynny wpływ agiacji P. S. L. wywołuje widocznie efekt nieoczekiwany, — zupełny brak zaufania do naszej waluty. Nie dziwnego „wiedzą sąsiedzi” — kto rzadzi. Otóż na to urząd prokuratorski w Krakowie? Przecież jest to jawne działanie na szkodę Państwa — pisze „Głos Lubelski”. (2)

Cena przelotów na zachodzie.

Dziwnem może się nam wydawać, ale jest niezaprzeczalnym już dziś faktem na zachodzie, iż cena przelotów tam tylko nieznacznie przewyższa cenę biletu kolejowego, wynosi bowiem 50 cent. za 1 km. A więc przelot Londyn — Bruksela kosztuje 175 fr. Paryż — Bruksela 105 fr.

W celu propagandowym — projektowane jest obniżenie ceny lotu do cen kolejowych, ażeby w ten sposób rozpowszechnić komunikację powietrzną.

Na linii Londyn — Paryż wprowadzona ma być komunikacja wodnopłatowcowa o 50 proc. tańsza od zwykłej płatowcowej. (6)

Łódzka Straż Ogniowa Ochotnicza

W sobotę, dnia 2 lipca r. b. o godz. 6 wieczorem, odbędzie się, w sali III-go oddziału, przy ul. Sienkiewicza 54

WALNE ZGROMADZENIE

członków Łódzkiej Straży Ogniowej Ochotniczej z następującym porządkiem dziennym

- 1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania za czas od 1 kwietnia do 31 grudnia 1920 r.
- 2) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej
- 3) Zestawienie budżetu za rok 1921
- 4) Przeczytanie i przyjęcie nowego statutu
- 5) Wybory 5-ciu członków na miejsce ustępujących
- 6) Wybory 3-ech członków Komisji Rewizyjnej i 3-ech kandydatów do tejże Komisji

**Zarząd i Komenda
Łódzkiej Straży Ogniowej Ochotniczej.**

P. S. Uprasza się o punktualne i liczne przybycie członków na Zgromadzenie tak czynnych, jak i popierających,

2180-5-D

**Lecznica lekarzy specjalistów,
PIOTRKOWSKA № 17, (drugie podwórze).**

9-10	oczu	dr. Garliński
10-11	wewnętrz. i dziecięc.	dr. Magdzioki
11-12	wener. i skórne	dr. Dutkiewicz
11-12	kobiece	dr. Ługowski
12-1	chirurg. i kobiece	dr. Artyfikier
12-1	wew. (płuca i serca)	dr. Osiecki
12 1/2 - 1 1/2	kobiece	dr. Jasiński
12 1/2 - 1 1/2	nosa, uszu, gardła	dr. Czapliński
1 1/2 - 2 1/2	nerwowe	dr. Starzyński
2-3	skórne i wener.	dr. Skusiewicz
2-3	oczu	dr. Michalski
3-4	chirurg. i kobiece	dr. Marks
3-4	wewn. i dzieci	dr. Jokiel
3-4	nerwowe pou. śr. piąt.	dr. Mittelstaedt

UWAGA: Lecznica otwarta codziennie prócz świąt. Porada 100 mk. Operacje i opatrunki wszelkiego rodzaju — od umowy. 1157

Ból głowy i Migrenę

momentalnie usuwa tylko CITRO MIGREN
provizora farm. HENR. CHODAKOWSKIEGO
w WARSZAWIE

ZADAC WSZĘDZIE

1691

LECZNICA CHOROZ ZĘBOW

Lekarza - dentysty H. PRUSS

145. Piotrkowska 145.

za plombowanie oraz wprawianie zębów
opłata podług taksy 1259

**Komisja
Likwidacyjna**

Łódzkiego Towarzystwa

Pożyczkowo-Oszczędnościowego

w Łodzi (Sienkiewicza 31)

niniejszym ogłasza, że z mooy uchwały Ogólnego Zebrania Pełnomocników Towarzystwa z dnia 10 kwietnia r. b. nieruchomość tegoż Towarzystwa, położona przy ul. Sienkiewicza Nr. 31 w Łodzi, oznacza Nr. hipoteczny 518 a rep. Nr. 1900, podlega sprzedaży za gotówkę.

Oferety winny być składane do dnia 15 lipca 1921 r. na imię Komisji Likwidacyjnej Łódzkiego Towarzystwa Pożyczkowo-Oszczędnościowego Sienkiewicza 31.

Oferety, niżej 12 miljonow marek, nie będą uwzględniane. (K. 048)

**Potrzebny
chłopiec**

z kaucją do roznoszenia gazet w okolicy ZARZEWSKIEJ
2198-K-1

Zaginął paszport polski tymczasowy na imię Robert Kajzer za mieszkały przy ul. Piasecznej 11 w-3

Towarzystwo Akcyjne Fabryk Budowy Transmisji, Maszyn i odlewnia Żelaza

„J. J O H N”

w Łodzi.

Adres telegraficzny dla centrali i biur sprzedaży „**Transmisja**”

Biura sprzedaży:

w **Warszawie**
Jerozolimska 65

w **Poznaniu**
Waty Zygmunta Augusta 2.

w **Krakowie**
Baszłowa L. 24

w **Lublinie**
Krakowskie Przedmieście 58

Pędnie

(transmisje.) Łożyska samosmary. Wieszaki. Wałki. Sprzęgła stałe i rozłączane: kłowe i ciarne. Koła pasowe i lińkowe. Naprężacze pasów. Kierowniki pasowe. Wykonanie dokładne. Kontrola sprawdzianami różnicowymi. Produkcja masowa na skład. Terminy krótkie.

Koła zębate

czołowe stożkowe z zębami obrabianymi na specjalnych automatach.

2193 K 1

Rusztys patetnowe. Odważniki kilogramowe cechowe

Odlewy podług przysłanych rysunków i modeli,

Dostawa ze składów lub w terminach krótkich.

Tokarki

pociągowe szybkoobrotowe z wałkiem pociągowym do toczenia i śrubą pociągową do gwintów. Budowa mocna. Wykonanie serjami bardzo dokładne. Wrzeczona szlifowane. Każda tokarka próbowana i kontrolowana protokółarnie

Imadła

równoległe o szerokości szerek 100 mm.

Kotły

Strebela do ogrzewań centralnych

Wyglądziarki

(kalandry.) Walce do nich. Obłożenie starych walców nowym papierem i jutą.

KUPUJĘ

brylanty złoto, srebro perły, djamenty, stare zęby, garderobę płacę ceny najwyższe.
Konstantynowska 7, prawa strona, I piętro, Z. Mili ch 2157

Dr. SZUMACHER

Choroby skórne i weneryczne.
godz. przyj. 5-7, w niedz. święta od 11-1 po poł.
BENEDYKTA № 1.
2070B

Dr. med. S. Druzbina

powrót,
Przyjmuje chore jak zwykle
w klinice własnej, Benedykta 17, od 11-1-jej.
U. W. Z. Łódź, 5. V 1921 r.
(K 2132)

Dr. med.

M. Skłodowska Felauer

Choroby kobiece i akuszerja.
ROZWADOWSKA 1,
od 3 i pół. do 5 i pół.
0927-K-7

Dr. Artur Banasz

urolog.
(Choroby nerek, pęcherza i dróg moczowych)
przyjmuje od g. 5 do 7.
Moniuszki № 11.
2191-K.

Uktoń

Izosimow

Choroby Wewnętrzne i dzieci.
Łódź, Zielona № 61, m. 17
godz. przyj. od 5 do 7 codz.
W. U. Z. Łódź, dn. 21. VI 21 r.
2190-P.

Gumy Samochodowe Przybory sprzedaje

Biuro Agenturowe
„Mobile”
Łódź, Juliusza № 4.

2148-D-3

Siderosten

lakier patent uniwersalny do żelaza i drzewa szybko schnący elastyczny, chroni metale od rdzy i nie odpryskuje, marka fabryczna „KORONA”

Exicator - Carbolineum

środek przeciognilny do konserwacji drzewa, marka fabryczna „KORONA”

SMAR DO WÓZDÓW

Smar „Tovotta”

własnego wyrobu polecają:

KONSTANTY KAWĘGKI i S-KA

ŁÓDŹ, PRZEJAZD 21 (P 2139)

OGŁOSZENIE.

Poszukujemy składu z bocznica przy kolei Kaliskiej w dzierżawę lub też na własność,

Oferty prosimy nadsyłać do Cechu Piekarzy, ul. Podleśna 1.

B2188

Przedsiębiorstwo budowy robót ziemnych

I. Adamczewski,

w Łodzi, ul. ORLA № 15.

Wykonuje jako specjalność: budowa kolei, dróg, układanie chodników, kanałizacje, odwodnienie stawów rybnych i młynskich i dostarczanie wody, meljoracja łąk i t. p. (2194B)

Na sprzedaż

cały szereg gospodarstw, większych majątków, domów, wili, fabryk, interesów handlowych młynów lokaj kapitałów, dzierżaw i t. d.

Ma najpoważniejsze pierwszorzędne kaucjonowane biuro „FORTUNA”

w Łodzi WÓLCZANSKA 165. 2197B

Kupię

kilka wagonów okrągłaków oraz belek sosnowych różnych wymiarów.

Oferty z ceną za kubik loco Łódź prosimy składać w administracji niniejszego pisma pod „Drzewo”

2192-P.

Subnie letnie

kosztują 1850 — 2250 i 2800 — w najpiękniejszym wyborze u firmy Szmechel i Rozner Łódź, Piotrkowska 100, Filja 180. 2147

Płasecka Barbara Drewnowska 95 zagubiła paszport niemiecki wydany w Łodzi 5050-3

Zagubił paszport niemiecki na imię A. Urbaniak zam. przy ul. Dzielna 8 5052-3

Zgubiłem tymczasowy dowód osobisty na imię Józefa Włodawskiego wyd. w Łodzi

Hajm Dawid Rosenberg z Ozorkowa z gubił pokwitowanie kasy skarbowej na patent wyd. w Łęczycy 2-3

